

Budsjettnemnda for jordbruket
20.04.2024

Tillegg til utredning nr. 1 B

Totalkalkylen for aktive jordbruksbedrifter

**Regnskap 2021, 2022 og 2023
Budsjett 2024**

Innholdsfortegnelse

1	TILLEGGSMANDAT.....	4
2	NORMALISERTE RESULTATER FOR AKTIVE JORDBRUKSBEDRIFTER.....	6
3	AVSETNING TIL INVESTERINGER I AVSKRIVBAR KAPITAL.....	7
4	OPPDATERT FAMILIEÅRSVERK FOR 2025	8
5	SAMMENLIGNINGSGRUPPE 2021 – 2024.	9

1 Tilleggsmandat

Totalkalkylen for aktive jordbruksbedrifter erstatter fra i år normaliserte regnskaper som tidligere var et hovedmateriale for jordbruksforhandlingene. Budsjettnemnda avga 16. april utredning 1 B Totalkalkylen for aktive jordbruksbedrifter. Den utredningen var en oppfølging av mandat gitt 1. november der hovedbudskapet var å beregne kalkylen etter vanlige regnskapsprinsipper og i større grad la den være et regnskap for det aktive jordbruket.

Meldingen til Stortinget 11 (2023-2024) «Strategi for auka sjølvforsyning av jordbruksvarer og plan for opptrapping av inntektsmogleighetene i jordbruket», var ikke ferdigbehandlet av Stortinget ved avgivelsen og resultatet var ikke forskuttert i den utredningen.

Den 19. april fikk Budsjettnemnda for jordbruket følgende tilleggsmandat fra jordbruksavtalepartene:

Jordbruksavtalepartene viser til Stortingets vedtak ved behandlingen av Meld. St. 11 (2023-2024).

Partene ber med dette Budsjettnemnda for jordbruket om å fullføre beregningen av sammenligningsinntekt jordbruk, inkludert avsetning til investeringer fra årsresultatet og normeringsfaktor, i tråd med Stortingets vedtak (jf. tabell 7.1 i Meld. St. 11).

Avsetningen til investeringer i avskrivbar egenkapital beregnes med utgangspunkt i 5 års glidende gjennomsnitt for relevante prisindekser, med grunnlag i bokførte verdier.

Beregningen bes avgitt til partene så raskt som det er praktisk mulig, som et tillegg til Utredning 1B Totalkalkylen for aktive jordbruksbedrifter for beregningsårene 2021-2024.

Tabell 7.1 i Meld. St. 11 gjengis nedenfor. Det er de tre nederste linjene i dette oppsettet som utgjør tillegget beskrevet i denne utredningen.

Oppsett for berekning av gjennomsnittleg jordbruksinntekt for nivå samanlikning

	Driftsresultat i modifisert totalkalkyle
-	Gjeldsrenter
=	Årsresultat familieårsverk jordbruk
+	Verdi av jordbruksfrådraget
=	Inntekt inkl. jordbruksfrådrag
-	Avsetning til investeringar i avskrivbar kapital
+	Justering med normeringsfaktor
=	Samanlikningsinntekt

2 Normaliserte resultater for aktive jordbruksbedrifter

Tabell 1 nedenfor tilsvarer tabell 1.1 fra utredning 1 B, oppdatert med avsetning til investeringer i avskrivbar kapital. Tabellen er lik forrige utredning ned til Årsresultat. Også antall familieårsverk og inntektseffekten per familieårsverk av jordbruksfradraget er uendret.

Resultater per familieårsverk etter å ha inkludert avsetning til avskrivbare eiendeler og normeringsfaktor som foreslått i Meld. St. 11 (2023 – 2024) kommer frem av tabell 1.

Tabell 1 Resultater for aktive jordbruksbedrifter. Mill. kroner¹

	2018	2019	2020	2021	2022	2023*	2024**
Sum produksjonsinntekter	34 271	34 356	35 401	38 461	42 398	43 094	44 038
Direkte tilskudd	12 098	11 726	12 094	12 079	14 670	17 146	19 633
Sum inntekter inkl. tilsk. (A)	46 369	46 082	47 495	50 540	57 068	60 240	63 671
Sum ikke-varige produksjonsmidler	23 817	24 013	24 349	26 708	29 759	32 135	31 430
+Sum leiekostnader	4 792	4 805	5 046	5 089	5 048	5 173	5 420
Sum kapitalkostnader	5 904	6 111	6 317	6 540	7 031	7 364	7 618
Sum kostnader (B)	34 513	34 929	35 712	38 337	41 838	44 672	44 468
Driftsoverskudd (A-B)	11 856	11 153	11 783	12 203	15 230	15 568	19 203
– Rente på lånt kapital (C)	2 010	2 288	2 071	1 920	2 403	4 035	4 920
Årsresultat (A-B-C)	9 846	8 865	9 712	10 283	12 827	11 533	14 283
Antall familieårsverk	32 800	31 900	31 700	31 800	31 550	31 550	31 300
Årsresultat pr familieårsverk, kr	300 200	277 900	306 300	323 400	406 600	365 600	456 300
Endring pr familieårsverk, kr		-22 300	28 400	17 100	83 200	-41 000	90 700
Endring pr familieårsverk, prosent		-7,4	10,2	5,6	25,7	-10,1	24,8
<i>Inntektseffekt pr fam.årsv. av jordbr.fradr, kr</i>	36 200	33 000	34 500	35 300	47 100	46 600	49 300
Årsresultat pr fam.årsv. inkl. effekt av jordbruksfradraget, kr	336 400	310 900	340 800	358 700	453 700	412 200	505 600
<i>Endring pr familieårsverk, kr</i>		-25 500	29 900	17 900	95 000	-41 500	93 400
<i>Endring pr familieårsverk, prosent</i>		-7,6	9,6	5,3	26,5	-9,1	22,7
Avsetning til investeringer i avskrivbar kapital, mill. kr.	921	898	961	1 307	1 826	2 120	2 229
- Avsetning, kr pr familieårsverk	28 100	28 200	30 300	41 100	57 900	67 200	71 200
Årsresultat pr fam.årsv. inkl. j.fr etter avsetning, kr	308 300	282 700	310 600	317 600	395 800	344 900	434 400
+ Normeringsfaktor 20 prosent	61 700	56 500	62 100	63 500	79 200	69 000	86 900
Sammenligningsinntekt	370 000	339 200	372 700	381 100	475 000	413 900	521 300

* Foreløpig regnskap ** Budsjett ¹⁾ Til og med årsresultat er i mill. kroner

3 Avsetning til investeringer i avskrivbar kapital

Tabell 2 viser hvordan linjen «Avsetning til investering i avskrivbar kapital framkommer».

Tabell 2 Beregning avsetning til investeringer i avskrivbar kapital

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bokført kapital	70 823	73 073	75 179	77 644	80 353	83 407	85 591
- Driftsbygninger	38 464	39 751	41 042	42 602	44 394	46 203	47 505
- Teknisk inst. bygninger	10 361	11 079	11 655	12 263	12 940	13 557	13 895
- Maskiner og redskaper	18 353	18 475	18 604	18 755	18 875	19 405	19 841
- Biler	585	550	520	494	470	450	437
- Grøfter	2 674	2 779	2 873	2 977	3 055	3 115	3 182
- Hydroteknisk	386	439	485	553	619	677	731
<i>Egenkapitalandel</i>	<i>38,38 %</i>	<i>37,58 %</i>	<i>37,23 %</i>	<i>38,18 %</i>	<i>40,44 %</i>	<i>41,70 %</i>	<i>41,15 %</i>
Egenkapital	27 182	27 460	27 992	29 645	32 492	34 783	35 221
- Driftsbygninger	14 762	14 938	15 282	16 266	17 952	19 268	19 549
- Teknisk inst. bygninger	3 977	4 163	4 340	4 682	5 233	5 654	5 718
- Maskiner og redskaper	7 044	6 943	6 927	7 161	7 632	8 092	8 165
- Biler	225	207	194	189	190	188	180
- Grøfter	1 026	1 044	1 070	1 137	1 235	1 299	1 309
- Hydroteknisk	148	165	181	211	250	282	301
Spesialindekser - 5-års gjennomsnitt							
- Driftsbygninger	1,029	1,027	1,027	1,040	1,052	1,054	1,058
- Teknisk inst. bygninger	1,029	1,027	1,027	1,040	1,052	1,054	1,058
- Maskiner og redskaper	1,049	1,049	1,057	1,059	1,072	1,085	1,081
- Biler	1,019	1,018	1,019	1,019	1,024	1,033	1,039
- Grøfter	1,029	1,027	1,027	1,040	1,052	1,054	1,058
- Hydroteknisk	1,029	1,027	1,027	1,040	1,052	1,054	1,058
Avsetning til egenkapitalen	921	898	961	1 307	1 826	2 120	2 229
- Driftsbygninger	423	409	414	644	928	1 039	1 132
- Teknisk inst. bygninger	114	114	118	185	270	305	331
- Maskiner og redskaper	347	338	392	420	546	685	665
- Biler	4	4	4	4	5	6	7
- Grøfter	29	29	29	45	64	70	76
- Hydroteknisk	4	5	5	8	13	15	17

4 Oppdatert familieårsverk for 2025

I tabell 3 nedenfor er linjen for 2025 oppdatert i forhold til tabell 1.4 i utredning 1 B. Stortinget vedtok 18. april «Stortinget ber regjeringen sørge for at timetall pr. årsverk i jordbruket trappes ned i like deler til 1750 timer fram til 2027.» Første tredel er nedenfor vist ved at timetallet i årsverket for 2025 er satt til 1810 timer.

Tabell 3 Beregnet totalt familiearbeidsforbruk og familieårsverk i jordbruket 2011–2025, revidert

År	Antall bedrifter	Timer pr. bedrift	Mill. timeverk	Timer pr. årsverk	Familie-årsverk	Prosent- endring
2011	45 612	1 517	69,2	1 845	37 500	
2012	44 794	1 505	67,4	1 845	36 550	-2,5
2013	43 726	1 489	65,2	1 845	35 300	-3,4
2014	43 022	1 492	64,2	1 845	34 800	-1,4
2015	42 018	1 507	63,3	1 845	34 300	-1,4
2016	41 121	1 519	62,5	1 845	33 850	-1,4
2017	40 338	1 505	60,7	1 845	32 900	-2,8
2018	39 678	1 525	60,5	1 845	32 800	-0,3
2019	39 090	1 506	58,9	1 845	31 900	-2,7
2020	38 713	1 511	58,5	1 845	31 700	-0,6
2021	38 079	1 541	58,7	1 845	31 800	0,3
2022	37 921	1 535	58,2	1 845	31 550	-0,8
2023*	37 626	1 547	58,2	1 845	31 550	0,0
2024**	37 365	1 546	57,7	1 845	31 300	-0,8
2025**	37 138	1 540	57,2	1 810	31 600	1,0
2026				1 780		
2027				1 750		

5 Sammenligningsgruppe 2021 – 2024.

Meld. St. 11 (2023-2024) sier følgende om sammenligningsgruppe:

«Regjeringa legg til grunn at inntektssamanlikninga skal skje mot eit justert gjennomsnitt i lønsstatistikken. Det vert foreslått eit gjennomsnitt kor dei 10 pst. høgaste og dei 10 pst. lågaste løningane ikkje inngår. Statistikken for dei siste åra viser at eit slikt justert gjennomsnitt ligg 7 pst. under gjennomsnittsløna for alle arbeidstakarar. Det justerte gjennomsnittet er om lag på nivå med løn for undervisningsyrker og helserelevante yrker. Det justerte gjennomsnittet ligg 9 pst. over industriarbeidarløn, som var samanlikningsgruppa i førre periode med nivåsamlikning.»

Månedslønsstatistikken fra Statistisk sentralbyrå (SSB) er brukt for å beregne gjennomsnittslønn for sammenligningsgruppen der den øverste og nederste tidelen av populasjonen i statistikken er holdt utenfor.

Statistikkbanktabell 11419 viser månedslønn i gjennomsnitt for alle næringer. Statistikken har tellingstidspunkt i november. Den dekker alle lønntakere som i tellingsmåneden har lønn.

Tabell 4 Lønnsstatistikk fra SSB 2021-2023

År	Månedslønn gjennomsnitt kr	Antall heltidsekvivalenter
2021	50 790	2 320 214
2022	53 150	2 373 513
2023	56 360	2 393 460

Kilde: SSB tabell 11419 (for «A-S Alle næringer»)

SSBs statistikkbanktabell 12521 viser desilfordelingen av månedslønn.

Gjennomsnittslønnen i lønsstatistikken for sammenligningsgruppen der desil 1 og desil 10 holdes utenom er beregnet med en brøk der summen av månedslønn står i telleren. I nevneren har vi mengden arbeid.

For å finne summen av månedslønn i hvert desil, ganges gjennomsnittslønnen i desilene med antall heltidsekvivalenter.

Når vi trekker fra tallene for månedslønn og arbeid i de to desilene i brøken, blir gjennomsnittslønnen i 2023 på ca. 52 670 kr. Altså 6,5 prosent under gjennomsnittslønnen i statistikken samlet sett. Avstanden vil variere noe mellom år. Differansen 6,5 prosent lavere, kan også uttrykkes som at sammenligningsinntekten blir 93,5 prosent av årslønn for alle.

SSB publiserer årslønn i statistikkbanktabell 11417. Denne inneholder ikke desiler.

Tabell 5 Gjennomsnittlig månedslønn og årslønn 2021-2023 (2024)

År	Månedslønn Desil 2-9, kr	Differanse fra gjennomsnitt av alle, prosent	Årslønn (gjennomsnitt av alle)	Sammenlignings- inntekt (årslønn 100 - diff. fra gjennomsnitt av alle)
2021	47 450	-6,6%	609 600	569 500
2022	49 559	-6,8%	634 700	591 800
2023	52 673	-6,5%	668 400	624 700
2024			703 200	657 200

Det foreligger ikke statistikk for 2024. Budsjettnemnda framregner da resultatet for 2023 med forventet lønnsøkning på 5,2 prosent. Sammenligningsgruppens gjennomsnittslønn for 2024 blir da 657 200 kroner.